

Book Reviews

Gads Musikleksikon, ed. Martin Knakkegaard and Finn Gravesen, 2 vols., i: *Navnedel*, ii: *Sagdel*
København: Gad, 2003
1759 pp., illus., music exx.
ISBN 87-12-03158-5
DKK 1295

Inden for ethvert fagområde er udgivelsen af et større leksikografisk værk altid lidt af en begivenhed. Med status af referenceværk opstilles sådanne udgivelser automatisk mange forskellige steder, og mange læsere – såvel alment interesserede som egentlige fagfolk – får i kraft af regelmæssigt, årelangt brug nærmest et forhold til bøgerne. Det forpligter. Inden for et så lille sprogområde som det danske er udgivelser af denne kaliber tillige en så stor sjældenhed, at værket i en periode kan opnå nærmest monopollignende status. Det forpligter endnu mere. Udgivelsen af *Gads Musikleksikon* i november 2003 har derfor med rette påkaldt sig en del opmærksomhed, bl.a. udmøntet i dags- og fagpressens omtale af værket – samt utvivlsomt megen korridor snak på landets musikinstitutioner.

Kriterierne for udøvelsen af kritik kan opstilles på mange måder, men behøver ofte ikke nærmere definition, når fx den faglige kontekst er entydig eller når objektet fra forfatterens hånd er klart profileret og defineret mht. emne, afgrænsninger, målgruppe, osv. Ud fra disse betragtninger er det imidlertid ikke nogen let opgave at anmelde *Gads Musikleksikon*. Den faglige kontekst er som antydnet meget bred, og profileringen er mildt sagt uklar. Mens den tidligere udgave af leksikonet utvetydigt rettede sig mod “den alment interesserede musikytter eller -udøver” og klart understregede distancen og forskellen i forhold til de større, udenlandske leksika (2. rev. udgave 1987, bd. 1, s. 7), indeholder forordet denne gang ikke tilsvarende meldinger. Man har anlagt “et genreæssigt bredere og opdateret musiksyn” samt “en større geografisk bredde”, men definerer i øvrigt princippet for udvælgelse af stof så konturløst som “det nære og aktuelle foran det fjerne i tid og rum” (s. v) – uden yderligere forklaring. Man ønsker en bred dækning af musikkulturen samt “at kun få må gå forgæves efter svar på deres musikalske spørgsmål” (ibid.) – hvilket er det tætteste, man kommer en målgruppedefinition.

På denne baggrund ville det måske være mest rimeligt blot med en kort omtale, men eftersom udgivelsen involverer et betragteligt kontingent af landets musikforskere og tillige lover, at “den nyeste forskning og opdaterede viden ... har fået meget høj prioritet i arbejdet” (ibid.), må en egentlig recension være berettiget.

Gads Musikleksikon (København, 1976) udarbejdedes oprindeligt på basis af det svenske *Bonniers Musiklexikon* (Stockholm, 1975), men blev i 2. udgaven fra 1987 – redigeret af Søren Sørensen, John Christiansen og Finn Slumstrup – “i højere grad præget af de danske forfattere” (2. rev. udg., bd. 1, s. 7). Der var altså tale om en skønsom blanding af oversatte samt nyskrevne artikler, dog uden forfatterangivelse ved de enkelte stikord.

I forhold hertil er *Gads Musikleksikon* fra 2003 – redigeret af Finn Gravesen og Martin Knakkegaard – en både tiltrængt og kærkommen fornyelse, idet artiklerne er nyskrevne og som hovedregel signerede. Fordelingen på to bind samt det grundlæggende trespaltede layout er bibeholdt, men ellers er leksikonet både vokset væsentligt samt forandret på en række punk-

ter. Forfatterstaben er vokset med 100 (fra 15 til ca. 114), sideantallet med 1000 (fra 790 til 1759). De biografiske hhv. ikke-biografiske artikler er nu samlet i hvert sit bind – navnedel og sagdel –, ligesom de to bind er fortløbende pagineret. Hertil kommer et 40 sider langt tillæg med et detaljeret indeks over musik- og filmtitler nævnt i selve leksikondelen. Altsammen fornuftige beslutninger. Mens 1987-udgaven indeholdt selektive værklistes for de største komponister, findes der hverken værklistes, diskografier eller litteraturfortegnelser i 2003-udgaven, hvilket måske er mere diskutabelt. Selvom det samlede antal fotos/illustrationer/nodeeksempler i forhold til tekstmængden efter alt at dømme ikke er ændret væsentligt, så fremstår 2003-udgaven mere ‘illustreret’ som følge af den langt større variation af de ikke-tekstlige elementer, både hvad angår udformning (fx de såkaldte faktafeltes), størrelse og farve. De to bind er solidt og flot indbundet, og hele produktionen virker umiddelbart lækker og indbydende. Fx er den grå farve fra omslaget trukket med ind på siderne i form af en øverststående fortløbende bjælke med stikordsforkortelsen. Ingen tvivl om, at man får lyst til at gå ombord i bøgerne, bladre og lystlæse.

Heller ingen tvivl om, at *Gads Musikleksikon* er sprængfyldt med megen nyttig og relevant information. Der er rigtig mange, rigtig udmærkede artikler, og den ‘alment interesserede læser’ samt fx musikstuderende vil føle sig hjulpet langt hen ad vejen og tilmed i dens fulde bredde. Navnedelen indeholder i sagens natur artikler om alskens musikfolk, sagdelen alt det andet, fra enlinjede forklaringer af musikalske forkortelser til leksikonets største enkeltartikel om notation (29 spalter). Det fremgår klart, at prioriteringen af stoffet er faldet ud til fordel for artikler om lande og større geografiske områder, som udgør ca. en femtedel af dette bind (størst er Jugoslavien (21 spalter) og østasiatiske musikkulturer (25)); der findes ingen artikler om byer), om instrumenter samt om de traditionelt set vigtigste musikalske former og genrer, fx fuga, koncert, motet, opera og sonateform. I forhold hertil forekommer artiklerne om de store musikalske perioder fra middelalderen til romantikken påfaldende begrænsede (4-12 spalter), mens det er velgørende, at såvel antallet som omfanget af artikler relateret til jazz og rock indtager en plads på nogenlunde lige fod med de mere traditionelle opslag.

Udover alle de ‘automatiske’ og mere selvfølgelige opslag støder man gang på gang ikke blot på stikord, som man ikke ved ret meget om, men som man ikke engang var klar over eksisterede. For nærværende forfatters vedkommende har det – udover myriader af eksotiske musikinstrumenter og dansetyper fra hele verden – drejet sig om opslag som fx AOR, Bristol sound, cantometrics, drop 2-4, eurohouse, FM-syntese, mickey mousing, NWOBHM, og selvfølgelig mange, mange flere. Man overraskes – ofte positivt – over stikord, som man ikke umiddelbart havde forventet at finde, fx arbejdsmusik, massemedier, mystisk akkord, oplevelse, ritualer. Og hvis man skulle have glemt forskellen mellem indie-pop og indipop, eller glamrock og glitterrock, har *Gads Musikleksikon* også et bud på den sag.

Ifølge Peder Kaj Pedersens ret fyldige artikel om musikkritik kvalificeres en sådan især, hvis “den funderes på et sæt af konsekvente kriterier” (s. 1348). Et leksikon må ikke indeholde faktuelle fejl – herom ingen tvivl. Alle andre kritikpunkter kan for så vidt diskuteres, og det samme kan kriterierne for den følgende kritik. Jeg har imidlertid den holdning, at når man for 1300 kr. erhverver sig et leksikon, som har været under udarbejdelse i adskillige år, så bør man kunne forvente et velredigeret og systematisk gennearbejdet produkt med et minimum af fejl og mangler; jeg forventer en vis enshed og ligevægt mellem artikler på samme niveau, og jeg forventer også en vis enshed og stringens – ‘leksikalitet’ om man vil – i den sproglige fremstilling. Med disse briller på er *Gads Musikleksikon* en slem skuffelse.

Man kan fx starte med at læse om “musik-”, i alt 64 stikord fra musikakademi til musikæstetik (hvoraf et dusin blot er henvisninger) fordelt på 140 spalter (s. 1334-81). Uanset hvordan man – selvfølgelig med skyldig hensyntagen til deres betydning – ‘måler’ artiklerne, udviser de

meget store forskelle. Hvis det tildelte spalteantal er et udtryk for, hvad der er vigtigst – og det er det i andre leksikalske sammenhænge –, så er musikæstetik (19 spalter) det klart vigtigste musik-opslag, mens de næste pladser indtages af musikpsykologi og musikpædagogik (hver 13), respektivt forfattet af Arnfinn Bø-Rygg, Lars Ole Bonde og Frede V. Nielsen. Heroverfor står eksempelvis artiklerne om musikanalyse, -historie(n) og -teori, alle forfattet af Gravesen, som tilsammen andrager ca. 14 spalter. En helt uforståelig vægtning. Nogle artikler underinddeles vha. mellemrubrikker, andre ikke, nogle tillige vha. fortløbende bogstaver, andre vha. et talhierarki. Nogle artikler fremtræder velstrukturerede og gennearbejdede og med en for læseren udfordrende sagsfremstilling – det gælder fx flere af Lars Ole Bondes bidrag – mens andre er betydeligt løsere i såvel struktur som sproglig fremstilling – fx de nævnte bidrag af Gravesen. Omvendt indeholder Bondes musikpsykologi-artikel en lang række henvisninger til en litteraturliste, som ikke findes. Med opslaget på musikleksikon (s. 1348), også forfattet af Gravesen, bliver man præsenteret for noget af det ringeste, *Gads Musikleksikon* kan præstere. Et par opremsninger af titler på forskellige leksika, en sjusket, ugenarbejdet tekst, og det hele garneret med regulære fejl og mangler, heriblandt: Gravesens forgænger i redaktørstolen hedder J. og ikke F. Christiansen, Walthers leksikon (hvis undertitel citeres in extenso) er fra 1732. Det kan og bør gøres anderledes seriøst.

Ingen tvivl om, at *Gads Musikleksikon* er Gravesens og Knakkegaard's leksikon, og måske i noget højere grad, end man umiddelbart skulle tro. Det er selvfølgelig en stor kvalitet, at så mange forfattere har bidraget til værket, men en repræsentativ stikprøve foretaget i såvel navnesom sagdel afslører, at en stor del af de mere end 100 specialister kun i meget begrænset omfang har bidraget med artikler. Størstedelen af leksikonet er skrevet af 10-15 forfattere, med de to redaktører som de ubetinget mest skrivende. I sagdelen tegner Gravesen og Knakkegaard sig for ca. en tredjedel af alle signerede artikler samt flertallet af de mange usignede, i persondelen for lidt færre. Dette er naturligvis imponerende – og i mange tilfælde kvalificerende for teksten – men man risikerer unægteligt at gabe over for meget. I forfatterfortegnelsen (s. ix-x) mangler i hvert fald Jens Johansen, som under signaturen *JeJo* har skrevet om bl.a. The Beach Boys, The Beatles, country-rock, gospel og Paul McCartney.

Et meget vigtigt element i det leksikale apparat er de interne henvisninger, og generelt hjælper *Gads Musikleksikon* læseren godt rundt imellem beslægtede opslag, selvom der selvfølgelig forekommer mangler; fx er der fra den kortfattede indgang på salme ingen henvisning til den længere artikel om psalmodi. Som henvisning til hhv. navne- og sagdel har *Gads Musikleksikon* valgt at anvende små 1- og 2-taller foranstillet stikordene. Det er imidlertid svært at få øje på nogensomhelst konsekvens i anvendelsen af dem; i visse artikler mangler de næsten helt, mens fx artiklen om Macy Gray byder på følgende sætning: “Musikken fremstår som en eklektisk blanding af ²blues, ²soul, ²rock og ²funk ...” (s. 286). Det groteske forstærkes kun yderligere af, at informationen om, hvad der er bind 1 hhv. bind 2, hverken fremgår af bøgernes ryg, forside eller titelblad. Når man opererer med en navne- og en sagdel, er det unødvendigt også at operere med bindnumre, og min anbefaling mhp. en evt. revideret udgave må være at erstatte de intetsigende 1- og 2-taller med fx ‘n’ og ‘s’ eller blot en asterisk (de færreste er jo i tvivl om, hvorvidt en person skal slås op i navnedelen), samt at få ryddet grundigt op i deres antal og placering. Og mens vi er ved anbefalingerne: det ville være rart og relevant med lidt udtalehjælp, i hvert fald nogle steder (som fx fiðla), og det ville være rart at kunne se forskel på titler på lp'er/cd'er og på enkelte numre, som for begges vedkommende er sat i kursiv.

Listen over faktuelle fejl, åbenlyse mangler og redaktionelle flop opregnet i andres anmeldelser er allerede lang. Her skal blot suppleres yderligere med et lille udvalg af mange mulige. Det anføres, at den tyske musikforsker Ludwig Finscher “siden 1977 har ... været præsident for Inter-

ationale Gesellschaft für Musikwissenschaft” (s. 235), den korrekte periode er 1977-82. Ukorrekt er det naturligvis også, at den franske kornetvirtuos J.J.B.L. Arban blev 164 år gammel (s. 25). I nodeeksemplet til stikordet abbreviaturer er der fejl i eksempel g (s. 862), temaet fra Bachs C-dur-fuga (WTK-I) mangler en bindebue (s. 982), og takterne fra Palestrinas *Missa Brevis* er delvist forvanskede (s. 1613, eks. 5). Det nytter ikke noget, at septimen i en formindsket septimakkord på D eksemplificeres med intervallet d-h (s. 1058), korrekt er naturligvis d-ces. De tre linier om euouae (s. 1042) indeholder fejlstavning af de latinske slutord i doxologien samt forkert ekstrahering af vokalerne. Desuden kunne jeg godt tænke mig at få en nærmere forklaring på intervallet formindsket prim, som “relativ i forholdt til c” angives som c-ces (s. 1171).

Det loves, at “alle opslag står i strengt alfabetisk rækkefølge” (s. vii), men stikprøver afslører flere fejl, fx Estaban de Arteaga, ligesom opslagene på Haas og Haastrup er placeret i hver sin ende af navnedelens H-opslag. Hvad angår almindelige forkortelser, intenderer man at holde sig til *Retskrivningsordbogen*, men anvender fx alligevel både d.s.s. (hvilket er det korrekte) og dss. (s. 913). Desuden skrives konsekvent “1970erne” i stedet for det korrekte “1970’erne”. Om man bryder sig om layoutets flossede højremargin er naturligvis en smagssag – personligt synes jeg, at en lige margin som i fx *Den Store Danske Encyklopædi* er mindst lige så læsevenlig samt udsender et anderledes ‘seriøst’ signal –, men når man falder over orddelinger som fx “musi-k” (s. 1337), virker det direkte sjusket. De alt for mange trykfejl – mit bud er: i gennemsnit én pr. side, så kan man selv gange op – forstærker blot dette indtryk.

De mange fotos, faktafelter og nodeeksempler skal især fremhæves for deres positive bidrag til *Gads Musikleksikon*. I en række tilfælde optager de – med rette – ligefrem mere plads end selve opslagsteksten, se fx artiklerne om trinanalyse (s. 1650-51) og voicing (s. 1694-95), i andre må deres illustrative kvalitet ganske enkelt betegnes som fremragende. Til eksemplificering af termen hemiol bringes således brudstykker fra musik af både Knud Jeppesen, Bernstein og The Police (s. 1140), mens termen orgelpunkt anskueliggøres med et sådant fra en Bach-fuga samt indledningstakterne fra Van Halens “Jump” (s. 1434) – så skulle det være til at forstå for alle. Også mere traditionelle eksempler, fx vedrørende Berlioz’ instrumentation (s. 72), er ofte velvalgte og godt kommenterede, og alt står i en klar og tydelig nodetypografi.

Desværre er der også en del knap så illustrative eksempler. De to fotos af hhv. The Beatles (s. 55) og The Rolling Stones (s. 638) skjuler fx begge et af gruppens medlemmer, ved opslaget på Max Reger er sammenhængen mellem nodeeksempel, kommentaren hertil og artikeltekst nærmest uforståelig (s. 624), og i Monteverdi-eksemplerne er forkortelserne SATB forståelige, men hvad mon “Ve.” og “Te.” betyder (s. 514-15)? Om redaktionen udviser lidt humoristisk sans ved at vælge et foto af Mighty Sparrow, hvor en kvinde synes at hvile hånden på hans ædlere dele (s. 717), får stå hen i det uvisse. I betragtning af J.S. Bachs kolossale produktion er det derimod en smule fantasiløst, at det eneste nodeeksempel, som bringes i opslaget om Bach (s. 38), er helt identisk med eksemplet til illustration af latent flerstemmighed (s. 1259).

At redaktørerne burde have foretaget sproglig opstramning og ‘slankning’ er der foruroligende mange eksempler på. Fx vises i forbindelse med opslaget på barré et foto af en guitar-spiller, hvortil den tankevækkende undertekst lyder: “Det kan kræve dyb koncentration at spille med barré-akkorder” (s. 911), mens – i opslaget om Pablo Casals – teksten til et foto af Casals og Menuhin indeholder en beskrivelse af en cykeltur foretaget af artiklens forfatter, Hans Erik Deckert (s. 133). De følgende – udvalgte – pluk fra Bent Olsens artikel om Claudio Monteverdi må i så henseende tale for sig selv: “Ingegneri, som kunne være stolt af sin talentfulde elev ...”, “Der gik dog ingen skår i hans berømmelse som komponist af den grund”, “Om det var et af værkerne eller *Ms* gode navn og rygte der virkede, er ikke godt at vide ...”, “Der var nok at tage fat på i Venezia”, “... i løbet af et par år havde han fået så meget skik på tingene ...” (s. 513-15).

Udvalg og fravalg af stikord – den måske vigtigste procedure ved udformningen af et leksikon – har jeg gemt til sidst. Dels fordi det er på det punkt, man lettest kan rejse kritik og dermed hyppigst ser en sådan udfoldet, dels fordi *Gads Musikleksikon* ser ud til at anlægge i hvert fald én bemærkelsesværdig redaktionel linie, også selvom den kan være lidt vanskelig at få øje på.

Inden for visse områder er der for mange særskilte artikler. Hvor mange vil fx kunne finde på at slå op på hhv. adfærsorienteret-, aktiv- eller kreativ musikterapi? Hvorfor ikke samle alle disse opslag under stikordet musikterapi, som de fleste formodentlig vil slå op på, og så nøjes med henvisninger ved de enkelte stikord, hvis de overhovedet skal figurere? Det samme kunne overvejes ved fx børnesange, fællessang, lejlighedssange m.fl.

I nogle tilfælde mangler der henvisning. Selvom der ikke findes en selvstændig artikel om gender studies – men dog om critical musicology og new musicology – kunne man have henvist til afsnittet om feministisk musikæstetik i artiklen om musikæstetik (s. 1380-81).

Set ud fra den enkelte læsers synspunkt mangler der stikord/artikler i alle leksika. Med de kirkemusikalske briller på savner jeg opslag på elevation, gudstjeneste, højmesse, Service og Vatikanet, med helt andre briller fx clubbing, radio, spillesteder og studie, samt måske de to danske foreninger for tidlig/historisk musik MUSA og CHM. Hvis vi bliver i Danmark men skifter til personlige aktører, burde man overveje, om ikke fx Artillery, Back to Back, Charlatan, Tim Christensen, The Cliffeters, Den Gale Pose, Lasse Helner, Outlandish, Morten Remar m.fl. burde inkluderes (jf. forordets “det nære og aktuelle”). Blandt de udenlandske savner jeg fx Bill Bruford og Brand X.

Blandt musikforskerne er der – forståeligt nok – opslag på bl.a. Apel, Chrysander, Dahlhaus, Eggebrecht, Finscher, Forte, McClary, Reese, Spitta og Strunk, men ikke på fx H.M. Brown, Lowinsky, Harold Powers og Treitler; hvorfor eksempelvis den mindre kendte amerikanske musikforsker Douglass Marshall Green er inkluderet frem for en af disse ‘kanoner’, er helt uforståeligt. Hvis vi igen skifter til Danmark, undres man over udeladelser som Peter Woetmann Christoffersen, Jørgen Raasted, Christian Thodberg og Lisbet Torp, når så mange andre er medtaget. Hvilket bringer mig frem til den særlige redaktionelle linie.

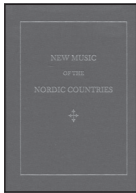
Stort set alle bidragydere til *Gads Musikleksikon* har nemlig fået hver deres egen artikel, og i flere tilfælde selv forfattet den. Bevares, blandt skribenterne er der naturligvis personer, som fortjener en artikel på lige fod med andre notabiliteter, men i betragtning af, hvad man *ikke* finder i *Gads Musikleksikon* – det være sig nært eller fjernt, gammelt eller aktuelt, jf. ovennævnte undladelsessynder –, så virker det uforståeligt at anvende kostbar spaltepads på de mange forfattere, hvis eneste berettigelse stort set består i at være “bidragyder til dette leksikon” (som de fleste af artiklerne afsluttes med), og useriøst når man tilmed fylder op med ligegyldige oplysninger, som fx at hovedredaktør Martin Knakkegaards “kompositoriske arbejde ... stort set [har] ligget stille siden midt i 1990erne” (s. 408).

I sin anmeldelse af *Gads Musikleksikon* i *Dansk Musik Tidsskrift* (2003/04, s. 116) skrev Anders Beyer, at “det er i detaljen, at et leksikons værdi skal udmåles”. Jeg kan kun være enig. Når jeg – og andre anmeldere – i løbet af så kort tids brug af værket har fundet så mange fejl og mangler, hvor mange er der så ikke totalt set? Det er i detaljen, at tilliden til et opslagsværk enten opbygges eller svækkes. Og på den front har *Gads Musikleksikon* et stort problem, som kun kan afhjælpes ved en grundig og systematisk revision. Den kommer forhåbentlig til at foreligge i en ikke alt for fjern fremtid.

Det er naturligvis ikke tilfældigt, at enhver sammenligning med de moderne mastodonter *MGG* (1994-) og *New Grove* (2001) helt er undgået i det foregående. En sådan ville selvfølgelig have været unfair. Men med et – fortsat lidt misundeligt – blik tilbage på fx gode, gamle *Sohlmanns musiklexikon* i fem bind (1975-79) kan jeg ikke lade være med at spørge mig selv, om

Gads Forlag – med netop denne meget brede og kvalificerede forfatterstab i ryggen – faktisk har forpasset en reel mulighed for at producere et stort og egentligt videnskabeligt leksikon med alt hvad dertil hører, et ‘dansk Sohlmans’ om man vil, og i så fald det første af sin art. *Gads Musikleksikon* er nok blevet “danskernes musikleksikon” (s. v), som skal ind under juletræet og op på bibliotekshylden. Men det kunne måske også – med en lidt større satsning – være blevet de danske/nordiske musikforskeres? Den mulighed kommer måske ikke igen.

Thomas Holme Hansen

John D. White (ed.)
New Music of the Nordic Countries
 Hillsdale, N.Y.: Pendragon, 2002
 ix, 605 pp., illus., music exx.
 ISBN 1-57647-019-9
 GBP 54

Den internationale interesse for ny nordisk musik er større end nogensinde før. Mens det tidligere var enkelte nordiske komponister der på skift slog igennem internationalt med en vis afsmittende effekt på deres landsmænd, så spores der nu bred interesse for alle de nordiske landes kompositionsmusik. Det giver sig udslag i bestillinger og opførelser, i festivaler der sætter nordisk musik på programmet som tema (senest den franske radios *Présences*-festival 2004) og i publikationer. I 2001 udkom Kungl. Musikaliska akademiens *Musik i Norden* i Tyskland som *Musikgeschichte Nordeuropas*, og 2002 føjede Pendragon Press titlen *New Music of the Nordic Countries* til sin prestigefulde musikvidenskabelige serie.

Titlerne på de valgte publikationer er ganske sigende: Begrebet ‘Norden’ bliver til *Nord-europa* på tysk og til *The Nordic Countries* på engelsk. Den geo-kulturelle enhed, som vi forbinder med udtrykket Norden svækkes i den tyske oversættelse og forsvinder i den engelske. Selv om de nordiske lande sandsynligvis udgør en forholdsvis udifferentieret region for de fleste amerikanske læsere så opfatter bogen denne region som fem adskilte lande, der behandles af forskellige forfattere. Der gøres ikke forsøg på at sammenfatte ligheder mellem landene og deres musikalske udvikling: det være sig musikpolitisk gennem statsstøtten til kompositionsmusikken eller tendenserne til decentralisering fra 1970’erne og senere. Eller æstetisk hvad enten det gælder modernismens konfliktfyldte indtog i 1950’erne og 60’erne eller 1990’ernes nyvakte interesse for folkemusik der giver sig så markante udslag som Karin Rehnqvists brug af *kulning*, Lasse Thoresens hardangerfele-inspirerede mikrotonalitet eller genoptagelse af traditionelle syngemåder i den nyeste norske *Generation KompleX* eller det islandske band *Sigur Rós* (som i parentes bemærket lades uomtalt i udgiverens eget kapitel om islandsk musik, selv om det har haft bemærkelsesværdig succes i USA og bl.a. samarbejder med Kronos Kvartetten).

Ligesom et fælles begreb for *Nordic* mangler man også en fælles opfattelse af *New*. Er det en stilistisk eller en kronologisk kategori? Det er det overladt til de enkelte forfattere at afgøre, og de er undertiden i splid med sig selv om svaret. Som hovedregel gælder dog, at forfatterne af de finske, islandske og svenske kapitler (Kimmo Korhonen, John D. White og Per Broman) skriver om den samtidige musik i deres respektive lande og gør rede for de stilistiske og ofte ideologiske forskelle, der karakteriserer de forskellige grupper af komponister. Det giver fremstillingerne en dynamik, som især fremhæver de udmærkede finske og svenske bidrag, og det giver anledning til at revidere nogle af de traditionelle musikhistoriske fordomme, som i rigt mål præger litteraturen.